

2. Бодалев А.А. Акмеология как научная дисциплина / А.А. Бодалев. – М. : Российская Академия Управления, 1993. – 490 с.
3. Деркач А.А. Акмеология : учеб. пособ. / А.А. Деркач, В.Г. Зазыкин. – СПб. : Питер, 2003. – 217 с.
4. Деркач А.А. Акмеология: пути достижения вершин профессионализма / А.А. Деркач, Н.В. Кузьмина. – М. : Просвещение, 1993. – 188 с.
5. Зинченко В.П. Аффект и интеллект в образовании / В.П. Зинченко. – М. : Тривола, 1995. – 64 с.
6. Климов Е.А. Гипотеза “метёлок” и развитие профессии психолога / Е.А. Климов // Вест. МГУ. Сер. № 14 “Психология”. – 1992. – № 3. – С. 3–13.
7. Климов Е.А. Образ мира в разнотипных профессиях / Е.А. Климов. – М. : Изд-во МГУ, 1995. – 224 с.
8. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / А.Н. Леонтьев. – М. : Политиздат, 1975. – 348 с.
9. Руденко В. Цивілізаційно-культурний підхід до запровадження Болонського процесу / В. Руденко // Вища освіта України. – № 4. – С. 31–37.
10. Сущенко Т.І. Вузовський педагогічний процес, спосіб формування національної творчої еліти / Т.І. Сущенко // Педагогіка підготовки національної гуманітарно-технічної еліти. – 2002. – № 2. – С. 62–67.
11. Франкл В. Человек в поисках смысла / В. Франкл. – М. : Прогресс, 1990. – 368 с.

ЧЕРКАШИНА О.О.

МЕТОДИЧНА СЛУЖБА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК АКТУАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Сучасний учитель постійно перебуває перед проблемою органічного поєднання теорії й практики. Вона вирішується, як свідчить проведене дослідження, наявністю такої особистості, яка здатна оцінювати якість своєї роботи не тільки з позиції професійно-педагогічної культури, а й технологічно-методичної.

У системі роботи навчального закладу серед видів освітньої діяльності (навчальна, виховна) методична посідає особливе місце. Методична робота сприяє творчому застосуванню вчителями на уроках і в позакласній роботі різних методик, технологій; стимулює пошук нових раціональних методів та форм організації проведення навчально-виховного процесу; забезпечує належний рівень фахової майстерності педагогів; здійснює підтримку реалізації їхніх потенційних професійних можливостей, сприяє виконанню професійних обов'язків відповідно до суспільних вимог, що зростають.

Проблема змісту методичної діяльності методоб'єднань, методичних рад ставала предметом досліджень російських і українських учених (Н. Кухарев, С. Смирнова, А. Єрмола, О. Сидоренко, Т. Лебіденець та ін.).

Мета статті – узагальнити й систематизувати теоретичні напрацювання вчених щодо сутності, завдань, функцій і змісту роботи методичної служби в навчальних закладах.

Як свідчить аналіз науково-педагогічної літератури, методична служба розглядається в різних аспектах: як компонент організаційної структури управління освітнім процесом і контролю (С. Бондаренко, В. Журавльов, П. Карташов, І. Кривонос, М. Скаткін, В. Сухомлинський, М. Ярмаченко, О. Ярошенко); як норма вияву творчості вчителів (Д. Богоявленська, В. Загвязинський, Б. Коротяєв, В. Краєвський, С. Соловейчик та ін.).

Отже, методична робота виступає як форма своєї професійно-оперативної перепідготовки вчителя, викладача. По-перше, вона забезпечує прагнення вчителя до оволодіння частковими методиками, надає йому можливість навчитися перетворювати теоретично здобуті знання в досвід власної творчої діяльності щодо створення умов для саморозвитку пізнавальної активності учнів, подавати навчальний матеріал у вигляді відкритих для доповнення учнями знань, давати можливість учням розвивати проблемно-опорні “вузли нового знання”. По-друге, методична робота сприяє заповненню прогалін у знаннях про сучасні тенденції в освіті.

Методична служба в навчальних закладах створюється на основі наказів директора, а її структура й зміст роботи обговорюються на педагогічній раді, основні положення вносяться до Статуту.

Методична служба, організована з метою формування й підтримки належного рівня навчального занепаду компетентності вчителів, викладачів, має чіткі завдання, що вирізняються адресною спрямованістю (завдання щодо вчителя, завдання методичної ради, завдання методичного об'єднання, завдання методичної служби); обсягом і їх характером (спрямованістю на підвищення професійно-педагогічної майстерності вчителя, загальнокультурного рівня); завдання, орієнтовані на формування педагогічної творчості, оволодіння вчителями освітніми технологіями, усвідомлення й запровадження передового педагогічного досвіду тощо).

Зазначимо, що більшість науковців доводить, що завдання методичної служби полягають у вдосконаленні та апробації навчальних планів і програм; відпрацюванні та оновленні змісту навчальних предметів; удосконаленні методик підвищення ефективності проведення всіх видів навчальних занять; підготовці посібників та інших навчально-методичних матеріалів, що відповідають сучасному станові науки, вимогам педагогіки й психології; удосконаленні існуючих і впровадженні нових форм, методів та засобів навчання й виховання, впровадження в навчальний процес передового педагогічного досвіду, нових інформаційних технологій; удосконалення навчально-методичного та навчального-технічного забезпечення ОД [1, с. 5]. Деякі науковці вважають, що основними завданнями методичної служби в навчальному закладі є надання вчителям знань і оволодіння ними новими технологіями навчання й виховання молоді; опанування вчителем нового змісту освіти з основних навчальних дисциплін та навчальних курсів варіативного компонента шкільної освіти; пошук засобів і прийомів

формування й розвитку в учнів стійких пізнавальних інтересів, навичок розумової праці, розвитку творчих здібностей і нахилів.

Крім того, до завдань дослідники відносять вироблення єдиного педагогічного стилю, загальних позицій; аналіз конкретного навчально-виховного процесу та його результатів; запобігання й подолання недоліків і труднощів, формалізму в педагогічній діяльності; залучення педагогічного колективу до науково-експериментальної роботи з актуальних проблем діяльності навчального закладу.

Отже, як свідчить проведене дослідження, методична служба в навчальному закладі має широкий спектр завдань, пов'язаних з підвищенням кваліфікації, майстерності вчителя-викладача; з удосконаленням педагогічного процесу (методи, технології, методики, програми, плани); з вивченням і розповсюдженням передового педагогічного досвіду тощо.

Відповідно до мети, завдань, зміст роботи методичної служби, як свідчить проведене дослідження, передбачає: наукові дослідження з різних питань навчальної й виховної роботи; координацію роботи навчальних планів і програм, їх узгодження за суміжними та взаємозабезпечувальними дисциплінами; обговорення проблем інформатизації освіти, підвищення якості професійної підготовки вчителів на основі широкого використання засобів обчислювальної інформаційної техніки; аналіз і корекцію підготовки тих, хто навчається, за результатами поточної успішності заліків і екзаменів тощо; організація лекцій для адміністрації та вчителів з питань педагогіки та психології, з питань досліджень у галузі навчання й виховання, методики проведення окремих видів навчальних занять; вияв, узагальнення та поширення позитивного досвіду навчальної, виховної й методичної роботи, упровадження його безпосередньо в практику [1, с. 5].

Узагальнення вищесказаного дало змогу визначити функції методичної служби: діагностичну, організаційну, стимулювальну й функцію підтримки.

Методична служба навчального закладу має чітку структуру (див. рис.), “елементи” якої “виконують” специфічні завдання. Так, методичні об'єднання проводять установочні методичні наради, на яких підбивають підсумки методичної роботи й завдання щодо її вдосконалення; обговорюють особливості та методики проведення різних видів занять, проблеми й основні шляхи запровадження в освітній процес нових технологій, інтенсивних форм і методів навчання.

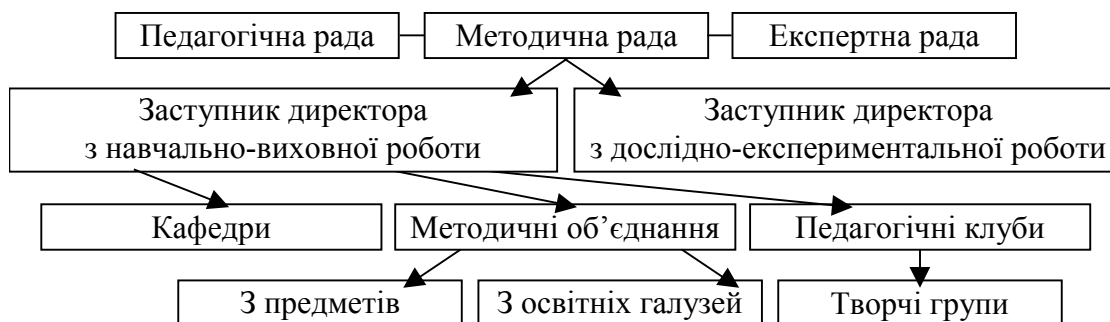

Рис. Структура методичної служби

Основними напрямками роботи методичних об'єднань є: вивчення теорії питань предмета, що викладається, оволодіння його науковою методологією; ознайомлення з новими програмами й підручниками, з'ясування їхніх особливостей і вимог; вивчення складних програмних тем з використанням додаткового наукового матеріалу; поглиблене вивчення методики викладання цього навчального предмета; випереджальний розгляд питань методики вивчення найбільш складних розділів програми з демонстрацією відкритих уроків, підготовлених досвідченими вчителями (ними ж можуть бути підготовлені методичні розробки уроків зі складних тем); вивчення положень дидактики, теорії виховання, їх практичного застосування; вивчення вікової й педагогічної психології, психолого-педагогічних особливостей дітей різних вікових груп; інформація про нові книги з предмета, методичні рекомендації, статті в педагогічній пресі щодо змісту й методики навчально-виховної роботи з предмета; систематичне вивчення рівня знань, умінь і навичок учнів з предмета; позакласна та позашкільна робота з учнями з предмета [2].

У школі існує методична рада школи, яка має вирішувати такі завдання: діагностика стану методичного забезпечення НВП і методичної роботи школи; розробка нових методичних технологій організації НВП; створення й організація роботи творчих (постійних і тимчасових) груп та інших об'єднань учителів.

Методична рада виконує такі функції: координаційну (контрольну) – координує роботу методичних об'єднань; аналізу й корекції результатів роботи методичних об'єднань; пропозиції, інновації поданих керівниками МО; стимулювальну, що передбачає надання допомоги керівникам методичних об'єднань, пошук засобів удосконалення професійної майстерності вчителів, підвищення зростання їх творчого потенціалу; цільово-планувальну – формування цілей і завдань методичного забезпечення НВП, методичної підготовки кадрів; шляхів подолання перевантаження учнів; а також ознайомлення з новими формами й методами викладання навчальних предметів і проведення позакласних заходів.

Крім того, проходять наради з головами методичних об'єднань, на яких відбувається розподіл навантаження учителів, тарифікація, затверджується навчальний план на новий рік, коректуються плани роботи методичних об'єднань, обговорюються питання всеобучу, атестації, самоосвіти, знайомство з нормативно-правовими документами тощо.

Методичні об'єднання проходять, як правило, у таких формах: творчі семінари (доповіді, повідомлення), семінари-практикуми, проведення відкритих уроків, вивчення передового досвіду, звіти із самоосвітньої діяльності [3, с. 48].

Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить, що методична робота в навчальному закладі залежить від створення керівником умов для пробудження потенційних можливостей кожного учителя, викладача, що передбачає введення в методичний матеріал діалогу, критичного ставлення, проблемності, рефлексії тощо. Це сприяє тому, що вчитель, викладач

починає працювати над собою, тобто відбувається саморозвиток, який буде впливати й на саморозвиток його учнів; зміна цінностей методичної роботи. Наприклад, традиційна методична робота передбачала підвищення якості професійного рівня вчителя завдяки збільшенню кількості знань про нові методики, прийоми, технології. Методична робота з новими пріоритетами в цілях визначає вчителя як суб'єкта професійної діяльності. У зв'язку із цим підвищення якості професійного рівня й педагогічної майстерності вчителя розглядається не тільки як процес накопичення знань, а як процес поглибленого проникнення в сутність нових технологій.

Висновки. Таким чином, вищесказане визначає, з одного боку, необхідність формування ключових компетенцій і педагогічної творчості в сучасного вчителя, а також інноваційної грамотності; з іншого – забезпечує їх формування. Крім того, здійснена за таких умов методична робота підвищує ефективність педагогічного процесу й забезпечить якість освіти, критеріями якої залишаються повнота, глибина, системність, оперативність, гнучкість, конкретність, узагальненість знань.

Література

1. Манарова Т.М. Планування та організація методичної роботи в школі / Т.М. Манарова. – Х. : Веста : Ранок, 2007. – 160 с.
2. Павлютенков Е.М. Організація методичної роботи в школі / Е.М. Павлютенков, В.В. Крижко. – Х. : Основа, 2005. – 80 с.
3. Кулькевич С.В. Управление современной школой : практ. пособ. / С.В. Кулькевич, В.И. Гончарова, Т.П. Лакоценина. – Ростов н/Д : Учитель, 2003. – Вып. 2: Организация и содержание методической работы. – 288 с.

ЧОРНА С.С.

СИСТЕМА ЦІННОСТЕЙ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК ПОКАЗНИК ЙОГО ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Вивчення педагогічної культури викладача вищої школи в аксіологічному аспекті розкриває її зміст, основу якого становлять педагогічні цінності. Сукупність педагогічних цінностей має цілісний і системний характер, вони визначають відношення між усталеними поглядами на проблеми професійної освіти й педагогічної діяльності викладача вищої школи. Орієнтація сучасної педагогічної освіти на виховання професіоналів потребує не тільки ретельної фахової підготовки викладачів, а й широкого світогляду, професійного мислення, високої освіченості, індивідуального усвідомлення значення загальнолюдських та педагогічних цінностей. У зв'язку із цим набирає гостроти питання вибору системи цінностей для викладачів вищої школи та всієї освітянської галузі.

Мета статті – проаналізувати систему цінностей викладача вищої школи.

Цілком закономірно, що система цінностей викладача вищої школи впливає із системи цінностей і людини, і особистості. Проблема цінності людини і структури цінностей особистості на сьогодні достатньо дослі-